

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/24/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113226622
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8113226622.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpený AK TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, proti žalovanému: I. T., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Y. XX, t.č. bytom J. XX, G., za účasti vedľajších účastníkov na strane žalovaného Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov, IČO: 42 176 778, právne zastúpené JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, ul. Sov. hrdinov 163/66, Svidník a Všeobecná ochrana práv spotrebiteľov, Šafárikovo nám. 7, Bratislava, právne zastúpená JUDr. Patrikom Podhorským, advokátom, Zámocká 36, Bratislava, o zaplatenie 638,12 eur s príslušenstvom, o odvolaní vedľajšieho účastníka Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS a o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 9C 21/2014-111 zo dňa 18.9.2014, jednohlasne takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vec v r a c i a súdu prvého stupňa v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 638,12 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 35,64 eur od 21.10.2010 do 13.11.2011, zo sumy 36,27 eur od 21.11.2010 do 13.11.2011, zo sumy 36,91 eur od 21.12.2010 do 13.11.2011, zo sumy 37,57 eur od 21.01.2011 do 13.11.2011, zo sumy 38,23 eur od 21.02.2011 do 13.11.2011, zo sumy 38,92 eur od 21.03.2011 do 13.11.2011, zo sumy 39,60 eur od 21.04.2011 do 13.11.2011, zo sumy 40,30 eur od 21.05.2011 do 13.11.2011, zo sumy 41,03 eur od 21.06.2011 do 13.11.2011, zo sumy 41,74 eur od 21.07.2011 do 13.11.2011, zo sumy 42,48 eur od 21.08.2011 do 13.11.2011, zo sumy 43,24 eur od 21.09.2011 do 13.11.2011, zo sumy 44,02 eur od 21.10.2011 do 13.11.2011, zo sumy 515,95 eur od 14.11.2011 až do zaplatenia, zo sumy 44,78 eur od 21.11.2011 až do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Dlžnú sumu spolu s príslušenstvom povolil žalovanému splácať v mesačných splátkach vo výške 20 € splatných vždy do 25. dňa toho - ktorého dňa v kalendárnom mesiaci, počnúc kalendárnym mesiacom nasledujúcim po kalendárnom mesiaci, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, a to tak, že pri omeškaní čo len jednej splátky stáva sa zročným celé dlžné plnenie. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi k rukám jeho právneho zástupcu TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o. náhradu trov konania vo výške 38 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Vedľajšiemu účastníkovi Združeniu na ochranu občana spotrebiteľa HOOS náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutie odôvodnil cit.: „Následok neuvedenia rozčlenia splátky na istinu, úrok a poplatky uvedený v § 4 ods. 3 posledná veta zákona č. 258/2001 Z.z. (Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a/, b/, d/ až j/, k/ a l/, poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.) aplikovať nemožno, nakoľko bol do zákona včlenený až dňom 01.01.2008, pričom zmluva bola uzavretá už dňa 04.12.2006.

Pokiaľ ide o poplatok za správu úveru, ktorý je súčasťou splátky, tak k námietke vedľajšieho účastníka poukazujúceho na rozhodnutie Vrchného krajského súdu č.AZ XI ZR 388/10 o neprijateľnosti poplatku za vedenie účtu z 21.06.2006 č.k. 7U/17/06, súd uvádza: V zmluve dohodnutý poplatok nebol poplatkom za vedenie účtu, ale za správu úveru.

Ďalej je potrebné uviesť, že odvolávanie sa na vyššie uvedenú názorovú líniu bolo predmetom tvrdej kritiky v právnickej spisbe ako v SR tak aj v ČR. Výsledok tejto kritiky (napr. Rainer Frank, Pavla Veselková: Poplatky za správu a vedenie úverových účtů vedených pro spotřebitele - ústavněprávní aspekty - Právní rozhledy 6/2014, s. 194; Josef Bejček: Ochrana spotřebitele, nebo i pokrytecky zastřená ochrana věrolomnosti? - Právní rozhledy 13-14/2013, s. 477; Kristián Csach - Komparativny hoax v práve alebo zaručená správa o bankových poplatkoch) bol ten, že

- a) české právo vychází ze Směrnice,
- b) německé právo nevychází ze Směrnice,
- c) při eurokonformním výkladu českých právních norem nemůže být německý Rozsudek vzorem,
- d) a tudíž nemůže mít německý Rozsudek při výkladu českých právních norem význam.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalovaný svoj záväzok spočívajúci v úhrade splátok úveru nesplnil. Ak sa potom žalobca domáhal zaplataenia nesplnených splátok v počte 14 (splatných od 21.10.2010, pričom žaloba bola podaná dňa 16.09.2013) bolo potrebné jeho návrhu vyhovieť a priznať mu sumu dlžných splátok 638,12 €. S plnením jednotlivých splátok sa žalovaný dostal do omeškania. Keďže žalobca požadoval úroky z omeškania vo výške 9,00% ročne aj pri splátkach, pri ktorých mohol žiadať viac, priznal súd zo všetkých splátok úroky z omeškania vo výške 9,00% ročne od dňa nasledujúceho po splatnosti jednotlivých splátok. Z celej dlžnej istiny okrem istiny z poslednej splátky priznal súd úrok z omeškania od 14.11.2011 a z istiny z poslednej splátky až od dňa 21.11.2011, keďže jej splatnosť bola dňa 20.11.2011.

Istina jednotlivých splátok predstavovala výšku:

- a) pri splátke splatnej dňa 20.10.2010 - 35,64 €,
- b) pri splátke splatnej dňa 20.11.2010 - 36,27 €,
- c) pri splátke splatnej dňa 20.12.2010 - 36,91 €,
- d) pri splátke splatnej dňa 20.01.2011 - 37,57 €,
- e) pri splátke splatnej dňa 20.02.2011 - 38,23 €,
- f) pri splátke splatnej dňa 20.03.2011 - 38,92 €,
- g) pri splátke splatnej dňa 20.04.2011 - 39,60 €,
- h) pri splátke splatnej dňa 20.05.2011 - 40,30 €,
- i) pri splátke splatnej dňa 20.06.2011 - 41,03 €,
- j) pri splátke splatnej dňa 20.07.2011 - 41,74 €,
- k) pri splátke splatnej dňa 20.08.2011 - 42,48 €,
- l) pri splátke splatnej dňa 20.09.2011 - 43,24 €,
- m) pri splátke splatnej dňa 20.10.2011 - 44,02 €,
- n) pri splátke splatnej dňa 20.11.2011 - 44,78 €.

Úroky z omeškania priznal súd iba z nezaplataenej istiny splátok vychádzajúc zo zákazu anatocizmu, teda úročenia úrokov (napr. NS ČR: 35Odo/101/2002 - Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva /tu úroky z omeškania z dojednaných úrokov/ potom veriteľ nemá preto, že ani občiansky ani obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú. Inak povedané, ani obchodný ani občiansky zákonník nezakotvujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky.).

Pokiaľ ide o ďalšie námietky vedľajšieho účastníka, súd uvádza:

Námietka premlčania - k premlčaniu priznaných splátok nedošlo, nakoľko v prílohe k Zmluve o postúpení pohľadávky (č.l. 30) uvedenie omeškania v dĺžke 1256 dní, je údajom o omeškaní od poslednej uhradenej splátky, k čomu došlo dňa 22.05.2008 a zaplataenia premlčaných splátok sa žalobca nedomáhal. Predčasná splatnosť úveru nebola súdu preukázaná.

Neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky - Pokiaľ ide o žalovaným tvrdenú neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky z peňažného ústavu na žalobcu k tomu súd uvádza, že uvedená námietka už

je riešená konštantnou judikatúrou ako slovenskou, tak aj českou, kde podľa rozhodnutia NS ČR zn. 31 Cdo/1328/2007 (Rc 61/2010) „otázka platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky je nerozhodná z hľadiska účinku splnenia dlhu postupníkov, ak postúpenie pohľadávky oznámil dlžníkovi postupca. Za tejto situácie, keď dlžník nie je oprávnený dožadovať sa preukázania zmluvy o postúpení pohľadávky, zaniká jeho záväzok splnením postupníkov aj v prípade, že zmluva o postúpení pohľadávky neexistuje. Notifikačný úkon tak vyvolá zamýšľané právne následky týkajúce sa osoby oprávnenej prijať plnenie aj vtedy, ak k cesie vôbec nedošlo alebo zmluva o postúpení pohľadávky bola neplatná. Dlžník nemá (v súdnom konaní, v ktorom je proti nemu postupníkom uplatnená požiadavka na zaplatenie postúpenej pohľadávky) k dispozícii námietku, že zmluva o postúpení je neplatná.“

Vyššie uvedený záver je koniec koncov úplne logický, vzhľadom na zásadu, že postúpením pohľadávky sa postavenie dlžníka žiadnym spôsobom nemení. Dlžník nemôže novému veriteľovi zaplatiť ani o cent viac, ako by zaplatil veriteľovi pôvodnému. To, že nový veriteľ môže pohľadávku vymáhať razantnejšie na uvedenom závere nemôže nič zmeniť.

Podľa názoru súdu žiadny výklad nemôže viesť k záveru prezentovanému vedľajším účastníkom, že postúpiť môže banka iba pohľadávku, s ktorou je dlžník v omeškaní. Naopak citované ustanovenie zákona o bankách umožňuje postúpiť banke pohľadávku z peňažného záväzku voči jej klientovi ako celok, aj keď je klient v omeškaní iba s časťou peňažného záväzku. Znamená to teda, že banka nemusí vyčakať na uplynutie splatnosti celého peňažného záväzku klienta ale svoju pohľadávku z úverovej zmluvy môže postúpiť vcelku na iný subjekt. Gramatický a logický výklad je jednoznačný, nakoľko § 92 ods.8 zákona o bankách nehovorí o postúpení časti peňažného záväzku zodpovedajúceho omeškanej sumy, ale o postúpení peňažného záväzku ako takého, pričom slovo tomuto zabezpečuje, že v prípade ak klient má voči banke viac peňažných záväzkov a v omeškaní je iba s niektorým, tak postúpiť možno iba peňažný záväzok, u ktorého došlo k omeškaniu a nie aj peňažné záväzky ďalšie (u ktorých k omeškaniu nedošlo). Slovo tomuto sa vzťahuje k peňažnému záväzku ako celku a nie len k omeškanej časti záväzku. Správnosť uvedeného je zvýraznená ešte tým, že zákon zdôrazňuje, že pri omeškaní čo len časti peňažného záväzku možno postúpiť celý peňažný záväzok (zákon už nezďôrazňuje slovo časť).

Vyššie uvedený záver plynie aj zo stanoviska NBS predloženého žalobcom, v ktorom sa uvádza, že ak je úver splatný v splátkach, banka alebo pobočka zahraničnej banky má právo postúpiť postupníkov celú, teda aj nesplatenú časť pohľadávky z úveru.

Výklad prezentovaný vedľajším účastníkom by viedol k tomu, že banka by bola povinná postupovať svoju pohľadávku po jednotlivých splátkach a trebárs aj rôznym novým veriteľom (čo by podstatne sťažilo orientáciu spotrebiteľa komu a koľko má platiť) alebo napriek tomu, že úver je pre ňu nelikvidný vykonávať ešte ďalšie úkony vedúce k jeho celkovému zosplateniu, s čím zákon o bankách nepočíta. Zároveň by banka nemohla splniť povinnosť odovzdania dokumentácie k úveru novému veriteľovi, keďže by stále bola aj veriteľom a mohla by odovzdať maximálne kópiu úverovej dokumentácie. Takýto výklad vedľajšieho účastníka vedie k absurdným dôsledkom a preto ho je nutné odmietnuť.

Súd rešpektuje ochranu spotrebiteľa a hypertrofiu spotrebiteľského práva v posledných troch rokoch. Má však za to, že v rámci SR sa ochrana spotrebiteľa neuplatňuje zodpovedajúcim spôsobom. Ochrana spotrebiteľa nemôže viesť k ústupu od konštantného výkladu jednotlivých právnych inštitútov a k ich prekrúcaniu tak, aby sa spotrebiteľovi urobilacemu jeho finančným možnostiam ekonomicky nesprávne rozhodnutie, takýmto spôsobom zabezpečovala možnosť zníženia jeho dlhu.

Pokiaľ ide o povolenie zaplatenia dlžnej sumy v splátkach, žalovaný preukázal, že v súčasnosti má záväzok voči oprávnenému EXEDRA s.r.o. vo výške 62001,23 €, pričom Sociálna poisťovňa nemôže vykonávať zrážky z dôchodku, keďže tento nepresahuje sumu životného minima 198,09 €, ktorú z dôchodku zraziť nemožno. Za nájom žalovaný platí mesačne 200 € a vypomáhať mu musí dcéra. Je teda zrejme, že zaplatenie dlžnej sumy v celku je nereálne, preto súd podľa § 160 ods.1 O.s.p. povolil splátky.“

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.. Žalobca mal neúspech iba v nepatrnej časti konania, preto mu patrí celá náhrada trov konania. Za účelné trovy žalobcu však súd považoval iba zaplatený súdny poplatok vo výške 38 eur. Pokiaľ ide o trovy právneho zastúpenia, tieto súd nepriznal stotožniac sa s argumentáciou NS SR uvedenou v rozhodnutí sp. zn. 6 M Cdo 5/2013. Uvedené podľa súdu platí nepochybne nielen u vedľajšieho účastníka ale aj u účastníka konania. Procesný súd v

danej veci dospel k záveru, že jediným účelným nákladom, ktorý žalobcovi (ktorý mal v konaní plný úspech) v konaní vznikol, bolo zaplatenie súdneho poplatku. Náhradu nákladov konania spojených so zastupovaním advokátom procesný súd žalobcovi nepriznal, pretože sa nejednalo o náklady účelne vynaložené. Procesný súd nijako nespochybňuje právo žalobcu na zastúpenie advokátom (§ 25 O.s.p.) a v priebehu konania ho rešpektoval. Právo účastníka na zastúpenie advokátom na strane jednej a právo na náhradu nákladov konania s tým spojených na strane druhej sú práva, ktoré síce spolu úzko súvisia, avšak nie sú nerozlučne spojené. Merítkom účelnosti uvedeným v § 142 ods.1 O.s.p. je preto nevyhnutné pomerovať všetky náklady, ktoré účastníkovi v priebehu konania vznikli, teda aj náklady vynaložené účastníkom v súvislosti s jeho zastúpením advokátom. Na posudzovanie účelnosti nákladov právneho zastúpenia nemožno rezignovať len preto, že účastník pri zastúpení advokátom realizuje svoje právo na právnu pomoc. Procesný súd ďalej uvádza, že k rovnakému záveru k akému dospel aplikáciou § 142 ods. 1 O.s.p., možno dospieť aj aplikáciou § 150 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého ak sú trovy konania v drobných sporoch neprimerané voči pohľadávke, môže ich súd nepriznať alebo znížiť. Predmetné ustanovenie je ustanovením s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá ponecháva na súde zváženie, či trovy konania sú voči uplatnenej pohľadávke neprimerané a čo vôbec pod neprimeranosťou treba rozumieť. Neprimeranosťou podľa súdu nemožno rozumieť iba zjavný nepomer medzi výškou uplatnenej drobnej pohľadávky a výškou trov konania ale vôbec aj vznik trov konania, ktorých vznik vo vzťahu k jednoduchosti sporu je ako taký neprimeraný. To je práve prípad tzv. hromadne opakovaných žalôb.

Vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného náhrada trov konania nepatrí, keďže bol v konaní takmer výlučne neúspešný.

O náhrade trov konania ďalšieho vedľajšieho účastníka OZ - Všeobecná ochrana práv spotrebiteľov súd nerozhodoval pre nedostatok návrhu z jeho strany (§ 151 ods.1 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku s výnimkou výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie vedľajší účastník. Poukázal na to, že veriteľ nemôže požadovať úrok od spotrebiteľa pre nesplnenie podstatnej náležitosti vyžadovanej § 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z.z.. V žiadnom prípade nenapádal absenciu náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z., keďže toto ustanovenie v čase podpisu zmluvy o úvere neexistovalo. Pozornosť upriamil aj na rozdiel medzi ustanoveniami § 56 Občianskeho zákonníku č. 40/1964 Sb. a § 53 Občianskeho zákonníka, ktorými argumentoval súd prvého stupňa. Zatiaľ čo podľa českého zákona nie je neprijateľnou podmienkou dojednanie ohľadne predmetu plnenia alebo ceny plnenia, podľa slovenského zákona, neprijateľnou podmienkou nie je dojednanie, ktoré je zároveň hlavným predmetom plnenia a zároveň cenou plnenia, a to iba za predpokladu, že je toto celé dojednanie určité, zrozumiteľné a jasné. Pri poplatku za správu úveru nejde evidentne o hlavný predmet plnenia, čo česká právna úprava nerozlišovala. Čo sa týka postúpenia pohľadávky, poukázal na svoje vyjadrenie k žalobe zo dňa 25.6.2014 a uviedol, že podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách môže postupca postúpiť pohľadávku iba po predchádzajúcej písomnej výzve dlžníka, avšak z predmetného rozsudku nevyplýva, že by žalobca takúto písomnú výzvu spolu s doručenkou predložil. Ak takáto výzva absentuje, ide o neplatné postúpenie pohľadávky. Z uvedených dôvodov navrhol rozsudok v napadnutom výroku zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Proti výroku rozsudku o trovách konania podal odvolanie žalobca. Má za to, že trovy právneho zastúpenia tak, ako boli vyčíslené počas konania, sú nepochybne účelne vynaložené trovy konania a sú nevyhnutne potrebné na dosiahnutie úspechu v tejto veci. Na mieste nie je ani aplikácia § 150 ods. 2 O.s.p.. Cieľom predmetnej právnej úpravy bolo totiž reagovať na neprimeranosť pri rozhodovaní o trovách konania najmä s poukázaním na cestovné náhrady. Na základe uvedeného navrhol rozsudok zmeniť a priznať mu náhradu trov konania v plnom rozsahu. Uplatnil si aj náhradu trov odvolacieho konania.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu vedľajšieho účastníka uviedol, že zmluva obsahuje všetky náležitosti, ktoré pre ňu zákon v čase jej podpisu vyžadoval. Má za to, že na postúpenie pohľadávky na žalobcu boli splnené všetky povinné náležitosti, ako aj písomná výzva doručená dlžníkovi v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, ktorú zaslal v prílohe. Poukázal na to, že bez súhlasu hlavného účastníka nie je vedľajší účastník oprávnený podať odvolanie s poukazom na § 93 ods. 6 O.s.p.. Navrhol odvolanie odmietnuť.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v zmysle zásad § 212 O.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil a neúplne zistil skutkový stav.

So zreteľom na námietku žalobcu o nemožnosti podať odvolanie vedľajším účastníkom sa odvolací súd v prvom rade zaoberal otázkou prípustnosti odvolania. V zmysle ustanovenia § 93 ods. 4 veta prvá O.s.p. v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Vedľajší účastník má v rozsahu legitímácie účastníka tiež právo podať odvolanie alebo dovolanie, a to buď vedľa účastníka, ktorého podporuje, alebo sám. Pokiaľ sa jeho úkony dostanú do rozporu s úkonmi účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností. V prípadoch, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže vedľajší účastník bez ďalšieho (t.j. bez ohľadu na postoj účastníka, na strane ktorého vystupuje) podať odvolanie (§ 201 veta druhá O.s.p.).

Novelou Občianskeho súdneho poriadku vykonanou zákonom č. 384/2008 Z.z. bola s účinnosťou od 15.10.2008 zavedená druhá skupina subjektov, ktoré môžu vystupovať ako vedľajší účastníci v konaní. Nové ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p. však práve v prípade právnických osôb zameraných na ochranu práv spotrebiteľa nevyžaduje preukazovanie právneho záujmu na výsledku sporu.

Ak Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 31.12.2014 v prípade vedľajšieho účastníka ako združenia na ochranu spotrebiteľa nevyžadoval preukazovanie právneho záujmu na výsledku sporu a jeho vstup do konania, ani podanie odvolania nepodmieňoval výslovným súhlasom zo strany žalovaného, bolo pripustenie vstupu vedľajšieho účastníka do konania vhodným prostriedkom pre dosiahnutie toho, aby žalovaný ako spotrebiteľ mohol účinnejšie brániť svoje práva vyplývajúce z uzatvorenej spotrebiteľskej zmluvy.

Na právnu úpravu vyplývajúcu z ustanovenia § 93 ods. 6 O.s.p. v znení účinnom od 1.1.2015 prihladať nemožno, nakoľko vedľajší účastník vstúpil do konania z vlastného podnetu a následne podal odvolanie pred 1.1.2015, teda v dobe, keď v tom čase účinný Občiansky súdny poriadok nevyžadoval ako súčasť odvolania aj súhlas účastníka, popri ktorom sa zúčastňuje na konaní. Navyše je potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že žalovaný bol preukázateľne oboznámený s odvolaním podaným vedľajším účastníkom vystupujúcim na jeho strane a doposiaľ s týmto úkonom nevyjadril svoje nesúhlasné stanovisko.

Odvolateľ tvrdí, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spočíva na neúplne zistenom skutkovom stave veci a na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku konštatoval, že k premlčaniu priznaných splátok nedošlo, nakoľko v prílohe k Zmluve o postúpení pohľadávky uvedenie omeškania v dĺžke 1256 dní je údajom o omeškaní od poslednej uhradenej splátky, k čomu došlo dňa 22.05.2008 a zaplataenia premlčaných splátok sa žalobca nedomáhal. Predčasnú splatnosť úveru nemal súd prvého stupňa za preukázanú. Ďalej uviedol, že žiadny výklad nemôže viesť k záveru prezentovanému vedľajším účastníkom, že postúpiť môže banka iba pohľadávku, s ktorou je dlžník v omeškaní. Naopak konštatoval, že ustanovenie zákona o bankách umožňuje postúpiť banke pohľadávku z peňažného záväzku voči jej klientovi ako celok, aj keď je klient v omeškaní iba s časťou peňažného záväzku.

Tento záver súdu prvého stupňa sa však s poukazom na listinné dôkazy, ktoré sú obsahom spisu, javí ako predčasný a vo vzťahu k možnosti banky postúpiť pri omeškaní čo len časti peňažného záväzku celý peňažný záväzok navyše i nesprávny.

Vedľajší účastník vo svojom odvolaní namietal okrem iného aj nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu s poukazom na to, že na žalobcu bola postúpená pohľadávka z neukončeného bankového úveru, a preto postúpenie pohľadávky z banky na inú osobu, aj to aj osobu, ktorá nie je bankou, je možné

realizovať len v súlade s § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách (ďalej len „zákon o bankách“), pričom takúto pohľadávku môže postupca postúpiť iba po predchádzajúcej písomnej výzve dlžníka, avšak z predmetného rozsudku nevyplýva, že by žalobca takúto písomnú výzvu spolu s doručenkou predložil.

Aktívnou vecnou legitimáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - navrhovateľovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitimácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane navrhovateľa), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane odporcu) je imanentnou súčasťou súdneho konania (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. 6. 2010, sp. zn. 2Cdo 205/2009).

Odvolačný súd v súvislosti s odvolacou námietkou ohľadom postúpenia úveru z banky na nebankový subjekt poznamenáva, že záver súdu prvého stupňa bez ďalšieho nie je dôsledný a vylučuje ho práve § 92 ods. 8 zákona o bankách, v zmysle ktorého ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

Spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť teda iba pohľadávka alebo jej časť, ktoré sú už splatnými (dospelé splátky), a to za predpokladu predchádzajúcej písomnej výzvy po tom, čo bol klient banky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky.

Predmetné ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách poskytuje dlžníkom zákonnú ochranu pred zhoršením ich situácie v záväzkovom právnom vzťahu z bankového úveru, lebo vyžaduje písomnú výzvu banky klientovi, ktorý nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní je v omeškaní so splnením, čo i len časti svojho peňažného záväzku. Z dôvodovej správy k zákonu o bankách (§ 92 ods. 7) vyplýva, že sa upravuje možnosť použiť inštitút postúpenia svojej pohľadávky zodpovedajúcej nesplácanému dlhu, a to aj osobe, ktorá nie je bankou. Podľa názoru odvolacieho súdu, zákonodarca mal na mysli oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, ktorým je dlžník aktuálne po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Tento záver vyplýva z gramatického, ale aj logického výkladu znenia citovaného ustanovenia, pretože zákonodarca umožňuje peňažný záväzok klienta banky alebo časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník v omeškaní postúpiť. Pod formuláciou pohľadávka zodpovedajúca tomuto peňažnému záväzku treba rozumieť nesplácaný ročný dlh. Pristúpením k argumentácii súdu prvého stupňa, že banka je oprávnená postúpiť celý úver po uplynutí 90 dní omeškania dlžníka splácať ročné splátky by bolo nevyhnutné dospieť k záveru, že banka takýmto spôsobom môže postúpiť akýkoľvek živý úver po uplynutí relatívne krátkej doby v porovnaní s dobou, na ktoré sa úverové vzťahy bežne uzatvárajú, na akýkoľvek subjekt, ktorého činnosť nespadá v zmysle zákona o bankách pod dohľad Národnej banky Slovenska, čo by bolo v rozpore s účelom zákona o bankách a viedlo by k vytvoreniu právne neúnosného vzťahu, kedy by sa spotrebiteľia vstupujúci do zmluvného vzťahu s bankou neočakávane ocitli v zmluvnom vzťahu s iným nebankovým subjektom. Takýto postup by taktiež mohol byť v rozpore s požiadavkou vynakladania náležitej odbornej starostlivosti, ktorá je od dodávateľa vyžadovaná v súlade so smernicou o nekalých obchodných praktikách.

Žiadnym spôsobom nie je možné spochybniť právo banky postúpiť aj pohľadávku z celého úverového vzťahu, avšak pre takéto postúpenie je nevyhnutné pristúpiť v súlade so zákonom a obchodnými podmienkami k vyhláseniu predčasnej mimoriadnej splatnosti celého úveru. Vyhlásiť predčasnú splatnosť bankového úveru je však výlučným oprávnením banky, pričom toto oprávnenie môže banka realizovať ešte pred postúpením pohľadávky. Žalobca do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, predložil súdu len dôkaz o oznámení vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 25.10.2011 z jeho strany, ktoré bolo adresované žalovanému. Toto oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti nemohol považovať súd za právne významné z dôvodu, že žalobca k takémuto úkonu nebol oprávnený. Žalobcom nebolo preukázané, že by žalovanému bola zo strany banky (právneho predchodcu žalobcu) skutočne doručená písomná výzva na plnenie dlžných splátok.

Odvolačný súd prisvedčuje i ďalšej odvolacej námietke vedľajšieho účastníka týkajúcej sa neprijateľnosti žalobcom uplatňovaného poplatku za správu úveru. Je nesporné, že žalovaný ako klient a dlžník z úverového vzťahu bol povinný platiť žalobcovi ako veriteľovi poplatok za správu úveru v zmysle čl. I zmluvy o splátkovom úvere. Žalovaný bol povinný platiť žalobcovi ako veriteľovi za to, že tento pre svoju vlastnú potrebu vykonával akúsi správu úverového účtu, teda sledoval prijatie splátok, prípadné omeškania alebo iné pohyby na účte. Odvolačný súd má za to, že keď žalobca ako veriteľ poskytol žalovanému ako dlžníkovi úver, bolo len v jeho kompetencii, ako sa rozhodne predmetný úver spravovať, no je neprípustné, aby náklady s takouto činnosťou znášal žalovaný ako spotrebiteľ, ktorý za poskytnutie úveru, resp. konkrétnej finančnej čiastky zaplatil žalobcovi ako veriteľovi odplatu vo forme úroku z úveru, preto na žalovaného nemožno prenášať úhradu takýchto nákladov. Dojednanie o poplatku za správu úveru v zmysle čl. I. zmluvy o splátkovom úvere je treba podľa názoru odvolacieho súdu vyhodnotiť ako neprijateľnú podmienku spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Navyiac je potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že aj zákonodarca už reflektoval na uvedený aspekt, keď v § 37 ods. 21 zákona o bankách s účinnosťou od 10.6.2013 priamo zakazuje bankám požadovať od spotrebiteľa úhradu poplatkov, náhradu nákladov alebo inú odplatu za správu úverových účtov.

Odvolačný súd preto s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti poznamenáva, že pred posúdením námietky premlčania bolo zo strany súdu prvého stupňa potrebné sa v prvom rade vysporiadať s namietanou aktívnou vecnou legitimitáciou žalobcu (čl. 64). Vo vzťahu k tomu by malo relevanciu zistenie, či zo strany právneho predchodcu žalobcu preukázateľne došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti dlhu (de fault), teda či právny predchodca žalobcu - banka postúpil zmluvou zo dňa 28.9.2011 žalobcovi - nebankovej inštitúcii ročné splátky a v akom rozsahu. Predmetné zistenie má význam aj následne vo vzťahu k začiatku plynutia premlčacej doby.

Hodnotenie dôkazov je vecou súdu a súd prvého stupňa bol preto povinný hodnotiť všetky predložené a vykonané dôkazy jednotlivo v ich vzájomnej súvislosti v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 132 O.s.p..

So zreteľom na uvedené odvolačný súd preto v zmysle ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. rozsudok zrušil a v súlade s ustanovením § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Úlohou súdu prvého stupňa v novom konaní bude ustáliť rozsah platnosti postúpenia pohľadávky a následne sa vyrovnáť s otázkou jej premlčania. V ďalšom konaní rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.